

DE PARTIBUS

RUDIMENTA, S

Az
KERESZTENY HŰTNEK
RÖVID

FVNDAMENTOMA.

MAGYARUL irattatott,
LUTHER MÁRTON
írása szerint.

Mostan újonnan ki-nyom-
tattatott, egy néhány imád-
ságokkal és ének-ekkel
eggyütt.

Anno 1689.

Psal. 33.

Jöjetekek ide fiaim, és halgassatok engemet, az Úrnak felcímére tanítalak meg titeket.

Prov. 22.

Edes fiam hajts-meg a' te fűledet, és halgasd meg a' bölcsenek beszédit. Add hozzá te szivedet az én tudományomhoz, melly gyönyörűséges lesz teneked, mikor megtartod azt, a' te szivedben.

ORSE. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR

Nóvadeknap 6

47.

9092

RMK.I.

1381

KERDES.

Micsoda hűtön való ember vagy?

FELELET.

Keresztény hűtön való ember vagyok.

Kérdés.

Miért mondod te magadat Kereszténnek?

Felelet.

Azért, mert hiszek a' JESUS Christusban, és meg-keresztelkedtem az ő szent nevében.

Az

Kérdés

Kérdés.

Mitfoda a' Keresztény?

Felelet.

Minden ember, valaki a' Christus
Jésusban hiszen, és az ő szent Igéjé-
ben ki-jelentett akarattya szerint él.

Kérdés.

**Mit kell tudni főképpen
a' Keresztény embernek?**

Felelet.

A' Catechismust.

Kérdés.

Mitfoda a' Catechismus?

Felelet.

A' Keresztény Hitben való rövid
tanulás.

Kérdés

Kérdés

**Hány Része vagyon a'
Catechismusnak?**

Felelet.

Öt kiváltképpen: Első, a' Tíz pa-
rantfolat: Második, az Hitnek ága-
zattya: Harmadik, a' Mi Atyánk:
Negyedik, a' Kereszttség: Ötödik,
az Ur Vatsorája.

Kérdés.

**Mellyik vala az első Része
a' Catechismusnak?**

Felelet.

A' Tíz parancsolat.

Kérdés.

Mitfoda a' Tíz parantfolat?

A 3

Felelet,

Felelet.

Az Istennek olly beszéde, ki Tíz parantsolatot foglal bé-magában, mellyet Isten Mojsesnek általa, két kő-tablán írva adott ki.

Kérdés.

Mond el az első parantsolatot?

Felelet.

En vagyok a' te Urad Istened, Ne legyenek tenéked én előttem idegen Istenid: Ne csinály magadnak faragott képet és semmi hasonlatosságot azoknak ábrázatyokra, mellyek oda fel az égben vannak, sem a' mellyek itt alatt a' földön, avagy a' föld alatt a' vízben vannak. Ne hajolly meg azok

azok előtt, és ne tisztellyed azokat, mert én vagyok a' te Urad Istened, erős boszszúálló, ki meg-büntetem az Atyáknak vétkeket a' fiakban, harmad és negyed iziglen azokban, a' kik engemet gyűlölnek. És irgalmasságot tselekeszem ezer iziglen azokkal, a' kik engemet szeretnek és az én parantsolatimat meg-tartják.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Ur Istent mindeneknek fölötté félljük és szerelsük, és csak ő benne bizzunk, s' bálvány imádók ne legyünk.

Kérdés.

A 4

Mond-

Mond-el a' második pa-
rantfolat?

Felelet.

A' te Uradnak Istenednek ne-
vét héjában ne vegyed, mert nem
hadgya az Ur büntetés nélkül azt, a'
ki az ő nevét héjába vészi.

Kérdés.

Mit kíván ez parantfolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Ur Istent
féllyük és szeressük, az ő neve által ne
átkozodgyunk, ne esküdgyünk, ne
bájollyunk, ne hazudgyunk, se ne
tsalogassunk, de minden szükségünk
ben azt segítségre hívjuk, imádjuk,
és hálá-adással dicsőítjük.

Kérdés.

Kérdés.

Mond-el az harmadik pa-
rantfolatot?

Felelet.

Meg-emlekezzél, hogy a' Szom-
bat napot meg-szenteljed, hat na-
pon munkálkodgyál, és tegyed min-
den te dolgodat, hetet napon a' te
Uradnak Istenednek Szombatya va-
gyon, ne tégy akkor semmi dolgot, se
te magad, se fiad, se leányod, se bar-
mod, se házában, való féllýered,
mert hat napon teremte az Ur a'
mennyet és a' földet, a' tengert, és
mind azokban való állatokat, az he-
tedik napon pedig meg-nyugovék,

A s

és

és azért meg áldá az Ur a' Szombatot
és meg szentelé azt.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Ur Istent
féllyük és szeressük, a' szent Irást, az
ő szent Igéjét meg ne utállyuk, de
szentnek tartsuk, örömeit halgassuk,
és tanuljuk.

Kérdés.

Mond-el a' negyedik pa-
rantsolatot?

Felelet.

Tiszteljed a' te Atyádat és Anyá-
dat, hogy hosszú idejű légy e' föl-
dön,

dön, mellyet a' te Urad Istened ád
tenéked.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Ur Istent
féllyük és szeressük, a' mi szüléinket,
és Vainkat meg ne utállyuk, se ha-
ragra ne indítsuk, de tiszteljük őket
ő nékik szolgáljunk, engedjük,
szeressük, és nagyra bűcsüljük őket.

Kérdés.

Mond-el az ötödik paran-
tsolatot?

Felelet.

Ne ölly.

Kérdés.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Vr Istent
féllyük és szeressük, felebarátunk éle-
tének ne ártsunk, se boshírséget né-
ki ne tegyünk, de őtet segéllyük, min-
den életére való szükségében.

Kérdés.

Mond-e az hatodik pa-
rantsolatot?

Felelet.

Ne paráználkodgyál.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Fele-

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Vr Istent
féllyük és szeressük, hogy szentül és
szemérmetessen éllyünk mind szonk-
ban s meg tselekedetinkben, és ki ki
mind az ő házas társát szeresse és bő-
tsüllje.

Kérdés.

Mond-e az hetedik pa-
rantsolatot?

Felelet.

Ne lopj.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Vr Istent
fél-

féllyük és szeressük, felebarátunknak
pénzét avagy marháját el ne vegyük,
se hamis marhával avagy tsalárdság-
gal mienké ne tegyük, hanem azon
legyünk, hogy az ő javai meg tartas-
sának és az ő állapotja jobbá legyen.

Kérdés.

Mond-e a' Nyolczadik
parantsolatot?

Felelet.

Felebarátod ellen hamis tanúsá-
got ne mondgy.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Vr Istent
fél-

féllyük és szeressük, felebarátunkat
hazugságba ne keverjük, el ne árul-
lyuk, felőle gonoszt ne szölyünk, se
valami kislebséggel ne illessük de őtet
mentsük, valami jót szölyünk felőle
mindeneket jóra magyarázván.

Kérdés.

Mond-e a' Kilenczedik
parantsolatot?

Felelet.

Ne kívánnjad a' te Felebarátod-
nak házat.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Azt kívánja, hogy mi az Vr Istent
fél-

féllyük és szeressük, a' mi felebarátunknak házáat avagy örökségét gonoszul ne kívánnjuk, se az igazságnak színye alatt a' mi javainkhoz ne adgyuk: de azon legyünk szorgalmasan, hogy ezek felebarátunknak meg-öriztessenek.

Kérdés.

Mond-e a' Tizedik parantsolatot?

Felelet.

Ne kívánnjad a' te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se ökrét, se szamarát, se semmi a' mi övé.

Kérdés.

Mit kíván ez parantsolat?

Felelet.

Felelet.

Azt kívánja, hogy az Vr Istent féllyük és szeressük, felebarátunknak feleségét, szolgálait, szolgálóit, avagy az ő barmait el ne idegenítsük avagy vonnyuk, de azokat intenünk kell, hogy nála meg-maradgyanak és tisztékben szorgalmasan el-járjanak.

Kérdés.

Mitsoda az Isten parantsolattyának Summája?

Felelet.

Szeressed a' te Vradat Istenedet tellyes szivedből, tellyes lelke dből, és tellyes elmédből, felebarátodat úgy mint tennen magadat. Ez pa-

B

rantso-

parantsolatban függ az egész törvény
és a' Prophéták.

Kérdés.

Idvőzité minkes a' tiz pa-
rantsolat?

Felelet.

Semmiképpen nem, a' mint szent
Pál Apostol mondgya.

Kérdés.

Miért adatott hát nekünk
a' tiz parantsolat?

Felelet.

I. Először azért, hogy abból tanul-
lyuk meg-ismérni a' mi bűneinket.

II. Másodszor, hogy abból tanul-
lyunk jól tselekedni és tisztességes
életben élni.

Kérdés.

Kérdés.

Meg-bünteti-e Isten ez
parantsolatoknak meg-sze-
gőit?

Felelet.

Igen-is: Mert azt mondgya: En
vagyok a' te Vrad Istened, erős bős-
szú álló Isten, ki meg-látogatom, az
Atyáknak vétkeket a' fiakon harmad
és negyed nemzetségiglen azokban,
a' kik gyűlölnék engemet.

Kérdés.

Mit ígér pedig ez paran-
tsolatok meg-tartóinak?

Felelet.

Kegyelmet és minden-jót. Mert
azt mondgya: Ezekén pedig a' kik

Bz

eliga

engemet Izeretnek, és az én parantsolatimat meg-tartják, irgalmaságot tészek nagy sok ezer iziglen.

Kérdés.

Miképpen tarthattjuk meg ez parantsolatokat?

Felelet.

Bizonyára nem a' mi tulajdon erőkből és okosságunkból, hanem csak a' Christus JESVS által, a' ki mi éreztünk a' törvényt bé-töltötte, és s' azt a' bé-töltést nekünk tulajdonította és ajándékozta.

Kérdés.

S' mint idvőzölünk hat mi Isten előtt.

Fele-

Felelet.

A' Christus JESUSban való Hit által.

MASODIK RESZE AZ CATECHISMUSNAK.

KERDES.

Mit foglal-bé magában a' Catechismusnak második Részze?

Felelet.

Bé-foglallya az Atya, Fiu és Szent Lélek Istenben való igaz Hittet.

Kérdés.

Mitsoda az a' Hit?

Felelet.

Rövid és szükséges Summája az

B3

egész

egész szent Írásnak, melly a' régi
Anyaszentegyháziúl bé vértetett, és
három kiváltképpen való Részre, és
Articulusra osztatott.

Kérdés.

Miről szól az Első Arti-
culus?

Felelet.

A' Teremtésről.

Kérdés.

Mint vagyon meg-írva?

Felelet.

Imígyen: Hiszek edgy Istenben,
mindenható Atyában, menynek és
földnek teremőjében.

Kérdés.

Mit mond ez Articulus?

Felelet.

Felelet.

Azt mondgya: Hiszem, hogy az
Isten teremtet engemet, minden te-
remtetett állatokkal énnékem testet,
lelket, szemet, fület, és minden tago-
kat, okosságot, és minden érzéken-
séget adott, és most istáplál. Ennek
fölötte ruhát, és sarut, ételt, italt, há-
zat, feleséget, gyermeket, szántó föl-
det, barmot, és minden jót, ez életre
való minden szükségekkel egyetem-
ben, búségesen, és minden napon
meg-áld engemet, minden gonosz
eset ellen oltalmaz, és minden go-
nosztúl meg-szabadít, és védelmez:
Es mind ezeket csak az ő Atyai és
Isteni jó voltából és irgalmasságából
cselekeszi minden én érdemem és

B 4

méltó-

méltóságom kívül: Kikért én ō néki
hálá-adással, dicsérettel, szolgálattal
és engedelemmel tartozom, és bi-
zonnyal igaz.

Kérdés.

Miről szól a' második Ar-
ticulus?

Felelet.

Az meg-váltásról.

Kérdés.

Mint vagyon meg-írva?

Felelet.

Imigyen: Es Jesus Christusban, ō
edgyetlen. egy Fiában mi Urunkban,
ki fogantaték Szent Lélektől, szüle-
ték Szűz Máriától, kénzaték Pontius
Pilátusnak alatta, meg-feszítették,
meg-

meg-hála és el-temetteték, szállapo-
klokra, harmad napon halottaiból
fel-támadá, méne menyégben, űl az
Atya mindenható Istennek jobján,
onnét lesz en el-jövendő ítélni eleve-
neket és holtakat.

Kérdés.

Mit mond ez Articulus?

Felelet.

Azt mondgya: Hiszem hogy a' Je-
sus Christus igaz Isten, ki az Atyától
világ kezdetinek előtte született, és
igaz ember-is lévén a' Szűz Máriától
született, én Vram légyen, ki enge-
met el-veszett, és el-kárhozott em-
bert, meg-váltott, és minden bűntől,
az haláltól, az ōrdögnek birodalmá-

Bs

tul

ül meg-szabadított, nem arannyal,
sem penig ezüsttel, hanem az ő szent
és drágalátos vérével, és az ő ártatlan
szenvedésével és halálával, hogy én
ő tulajdona lennék és ő néki szolgál-
nék, örök igazságban, a' mint ő is fel-
támador halottaiból él és uralkodik
mind örökké, ez bizonyos igaz.

Kérdés.

**Miről szól az Harmadik
Articulus?**

Felelet.

A' meg-szentelésről.

Kérdés.

Mint vagyon meg-írva?

Felelet.

Amígyen: Hiszek Szent Lélekben,
edgy

edgy közönséges Keresztyén Anya-
szent egy házat, Szenteknek edgye-
ségét, bűnöknek meg-bocsánatját,
testnek fel-támadását, és az örök éle-
tet, Amen.

Kérdés.

Mit mond ez Articulus?

Felelet.

Azt mondgya: Hiszem hogy én
nem az én tulajdon okoságomból,
avagy erőmből, hihetek az én Vram-
ban a' Jესus Christusban, sem ő hoz-
zá nem mehetek, hanem a' Szent Lé-
lek hívott engemet az Evangelium
által, ajándékival meg-világosított,
igaz hitben szentelt és meg-tartott,
az miképpen az egész Kereszténysé-
ges

gere' földön hja, gyűjti, világosit-
tya, szentelt, és a' Jesus Christusban
meg tartja edgy igaz hitben. Melly
Kereszténységben ő énnékem és
minden hűveknek naponként minden
bűnököt gazdagon meg-törsáttya,
és az utolsó napon engemet, és min-
den holtokat fel-támaszt, és énnékem
a' Christusban hívőkkel egy örök éle-
tet adni fog, ez bizonyyal igaz.

Kérdés.

Mit használ minékünk ez
a' mi hitünknek vallása?

Felelet.

Annyit használ, hogy az által itél-
tetünk mi Isten előtt igazaknak, a'
Christus Jesusnak érdeméért.

Kér.

Kérdés.

Mint nyerhettyük-meg
mi ezt az hitet?

Felelet.

Az Atya Istenhez való igaz hit-
bűl származott könyörgéssel a' Jesus
Christus mi Vrunk által.

HARMADIK RESZE AZ CATECHISMUSNAK.

KERDES.

Mit foglal bé magában a'
Catechismusnak Harmadik
Része?

Felelet.

Az Urtul tanult Imádságot, az az,
a' Mi-Atyánkat,

Kérdés.

Kérdés.

Mitsoda az Imádság?

Felelet.

Rövid formája az Imádkozásnak, mellyel minden lelki és testi jókat, a Christus által alázatos alhatalossággal kérünk hitből.

Kérdés.

Miképpen imádkozol?

Felelet.

Ugy a mint engemet az én Vram Christus tanított, az hol azt mondgya: Mikoron imádkozni akartok, ezt mondgyátok: *Matth. 6. Luc. 11.* Mi Atyánk, ki vagy mennyégben, szenteltesd a te neved, jöjön te országod, légyen te akaratod, miképpen

pen menyben, azonképpen e földön-is, mi kenyerünket minden napjart, add meg nekünk ma, és bocsásd meg nekünk a mi vétkeinket, miképpen mi is meg-bocsátunk ellenünk vétetteknek, és ne vigy minket a kísértetben, de szabadíts minket a gonosztól. Mert tiéd az ország, az hatalom, és a dicsőség, mind örökkön örökké, Amen.

Kérdés.

Hány Része vagon a könyörgésnek?

Felelet.

Kiváltképpen kettő:

I. Első az Előljárobeszéd.

II. Második a mi szükségünknek elő-

elő-számlálása, az az, az hét kérések.

Kérdés.

Mellyik az Elöl-járó beszéd?

Felelet.

Imez: Mi Atyánk, ki vagy mennyégben.

Kérdés.

Mint érted ezt?

Felelet.

Isten ezzel minket magához hajt, és int bennünket, hogy higgyük Őt mi igaz Atyánknak lenni, és minket Ő valóságos fiainak, hogy mi Őt bizva és tellyes reménységgel kérjük mint szerelmes fiak szerető Atyokat.

Kér.

Kérdés.

Immár mond meg azt, hány Részre oszolnak a' következő Kérések?

Felelet.

Két Részre oszolnak: Mert az első három Kérések az Istennek tisztességére és a' mi lelkünknek idvőségére néznek. Az utolsó négy Kérések pedig, e' világi életünkre néznek.

Kérdés.

Mellyik az első Kérés?

Felelet.

Imez: Szenteltetés a' te Neved.

Kérdés.

Mit kérsz e' Kérésben?

C

Fele

Felelet.

Hogy az Istennek neve, (ki magában szent) mi bennünk és mi nálunk, a' tiszta tudomány által, és minden engedelem által szenteltség, hirdettsék, dicséretség, és tiszteltség.

Kérdés.

Mellyik a' második Kérés?

Felelet.

Jöjön te Országod.

Kérdés.

Mit kérsz e' Kérésben?

Felelet.

Hogy az Istennek két-féle, tudniillik testi és lelki Országa kegyelem-ből mi hozzánk jöjön, az ő szent igéie által,

által, és a' szent Lélek Istenben való hit által: Es hogy az ördögnek orzagát el-rontsa és semmivé tegye.

Kérdés.

Mellyik az harmadik Kérés?

Felelet.

Légyen te akaratod, miképpen menyben azonképpen e' földön-is.

Kérdés.

Mit kérsz e' Kérésben?

Felelet.

Hogy az Istennek szent akarattya, mind az jó szerentsében, s' mind pedig a gonoszban legyen a' mi kívánunkban e' földön, szintén úgy mint mennyégben-is. Es hogy az Atya Isten, az ördögnek, e' vilagnak, és

Cz az

az mi meg-romlott természetünk-
nek, gonosz kívánságát bennünk
meg-forsá. *Kérdés.*

Mellyik a' negyedik Kérés?

Felelet.

A' mi mindennapi Kenyerünket
add meg nekünk ma.

Kérdés.

Mit kérsz e' Kérésben?

Felelet.

Kérjük a' minden-napi kenyérnek
nevezeti alatt mind azokat, valamel-
lyek a' mi lelkünknek, testünknek és
életünknek hasznára tartoznak: Es
azt-is, hogy az Istennek velünk való
jó téteményit meg-ismérhesük, és
hálá-adással vehessük.

Kér-

Kérdés.

Mellyik az ötödik Kérés?

Felelet.

Es borsásd meg nekünk a' mi vét-
keinket, miképpen mi is meg-borsá-
tunk ellenünk vétteknék.

Kérdés.

Mit kérsz e' Kérésben?

Felelet.

Hogy az Ur Isten az ő nagy irgal-
magságából, a' Christusért, borsással
meg minékünk a' mi bűneinket, ad-
gyon szent Lelket, hogy mi is a' mi
felebarátunknak vétkeit szívből meg-
borsássuk.

Kérdés.

Mellyik az hatodik Kérés?

C3

Fele-

Felelet.

1. Es ne vigy minket a' kísértetben.

Kérdés.

2. Mit kérsz e' Kérésben?

Felelet,

Hogy a' Felséges Isten engemet meg őrizzen, és meg-tartsan, hogy az őrdög, e' világ, avagy az én gyarló testem engem meg ne tsalljon, az igaz hitből a bálványozásra, kérségben esésre, és egyéb nagy bűnökre, és firtelmességekre ne tévelytsen, és ha szüntén e' fiéle kísértetekkel meg-késértene-is, el ne essem, hanem mind ezeket meg-bírván, győzedelmes legyek.

Kérdés

Mel-

Mellyik az hetedik Kérés?

Felelet.

De szabadíts minket a' gonosztul.

Kérdés.

Mit kérsz e' kérsben?

Felelet.

Summa szerint könyörgők ebben, hogy a' mennyei Atya Isten, szabadítsan meg engemet, minden lelki és testi gonosztul, marhánknek és tisztességnünknek veszedelmétül meg oltalmazzon. Es végezetre, mikor halálunknak orája el-jövend, böl dog ki múltást engedgyen, és e' siralomnak völgyéből hozzája vigyen a' magas menyországba.

Kérdés.

C 4

Mi-

Mitsoda vége az Imád-
ságnak?

Felelet.

AMEN.

Kérdés.

Mire való az?

Felelet.

Arra, hogy én bizonyos legyek :
hogy efféle Könyörgések kelleme-
tessek a' mi mennyei szent Atyánk-
nak, és tőle meg-halgattatnak, mert
ő maga parantsolta minékünk, hogy
igy imádkozzunk, és meg-igérte,
hogy minket meg akar halgatni, A-
men, Amen, azért annyit téssen, Bi-
zony, Bizony, ezeknek így kell meg
lenni.

A' CA.

A' CATECHISMUSNAK Negyedik Része.

KERDES.

Mit foglal-bé magában a'
Catechismusnak negyedik
Része?

Felelet.

A' Keresztségnek Szentségét.

Kérdés.

Mitsoda a' Szentség?

Felelet.

Külső és látható jel, melly a' Chri-
stusul ő magátul szerettette a' mi
bűneinknek bocsáttására.

Kérdés.

Hány a' Sacramentum?

Cs

Felelet.

Felelet.

Kivált képpen kettő: A' Keresztség és az Urnak Valsorája.

Kérdés.

Mitsoda a' Keresztség?

Felelet.

A' Keresztség: A' Szent Lélek Istennek újonnan születésének, és megújításának fordője, és meg-mosogatása, melly által bűneinktől meg-tisztulunk, a' Christusban plántáltatunk és ő belé öltözünk.

Kérdés.

Illyen nagy dolgokat tselekedhetik-e a' viz?

Felelet.

A' viz ő magában ezt nem tselekeksi,

keksi, hanem az Istennek igéie, melly a' vízzel, és a' víz mellett vagyon, és annak hittel való hozzánk kapcsolása.

Kérdés.

Hány dolog kívántatik a' Keresztséghez?

Felelet.

Kettő tudoi illik: *Víz és a' Chri. stusnak Igéje avagy szerzése.*

Kérdés.

Mitsoda Igékkal szerzett a' Keresztség?

Felelet.

Ezekkel: El-menvén tanácsatok minden népeket, meg-keresztelvén őket,

őket, Atyának, Fiúnak, és szent Lé-
leknek nevében.

Kérdés.

Mit ad avagy használ a'
Kereszttség?

Felelet.

Bűnnek bocsánattya't tselekeszi,
haláltul, és ördögűl szabadét, és ad-
gya az örök időseget mindenek-
nek, kik azt hiszik, a' mit az Istennek
Igéje, és igéreti szólnak.

Kérdés.

Mit jegyez tehát illy viz-
zel való Keresztelés?

Felelet.

Azt jedzi, hogy az ő Adám mi
bennünk naponként való szánással,
bá-

bánással, és poenitentia tartással meg-
fojtassék, és meg-hallyon minden
bűnökkel, és gonosz kívánságokkal
egyetemben, és viszont naponként
elő jöjőn, és támadgyon új ember, a'
ki szentségben és igazságban Isten
előtt éllyen mind örökké.

*****

A' CATECHISMUSNAK Ötödik Része.

KERDES.

Mit foglal-bé magába
a' Catechismusnak ötödi
Része?

Felelet.

A' mi Urunk JESUS Christusnak
vég Vátsorájának Szentségét.

Kérdés.

Kérdés.

Mitsoda az Ur Vatsorájá-
nak Szentsége?

Felelet.

A' mi Urunk JESUS Christusunk
testének és vérének a Kenyérrel, és
a' Borral velünk való részeltetése.

Kérdés.

Mit vész ez Szent Vatsorá-
ban?

Felelet.

Az én Uram és az én Idvezítő
Christusom énnékem az ő szolgája
által, a' Prædikátor által, a' Kenyér-
rel és a' Borral egyetemben az ő igaz
valóságos és állattya szerint való te-
stét, vérért oltogatgya, élül és italul
az örök életre.

Kér-

Kérdés.

Honnét tudod ezt?

Felelet.

A' valóságos igazságtul tanultam,
tudni illik az Ur Jesus Christustul, a'
ki a' Kenyeret kezében vévén, azt
mondá: *Ez az én testem*, nem mond-
gya testemnek jele, hanem az a' test,
ugy mond, *melly ti érettetek adatik*,
tudni illik, a' Keresztfán.

A' Bor felől is azt mondgya, *Ez
az én vérem*, nem mondgya, vérem-
nek jele, hanem az a' vér ugy mond,
melly sokakért ki-ontatik, tudni illik a'
Keresztán.

Kérdés.

Mit használ e' Szentség-
gel való éléled?

Fele-

Felelet.

Annak hasznát meg-jelentik nekem im ez Igék: Erettetek adatott és ontatott bűnöknek bocsánattyára.

Kérdés.

Mitsoda féle mondás ez?

Felelet.

Jelentetik e' mondással, hogy valaki chez a' Szentséghez, igaz hittel és poenitencia tartással járul, olly drágálos kintset vélzen, mellyel és a' mellyben meg-nyeri minden bűneinek bocsánattját, és az örök életet-is.

Kérdés.

Mitsoda igékkel szerzette Christus Urunk az ő szent Vatsoráját?

Fele.

Felelet.

Azt meg-irták nekünk a' Szent Evangelisták, Sz. Máthe, Sz. Márk, Sz. Lukás, és Sz. Pál Apostol, s' azt mondgyák:

Hogy a' mi Urunk Jesus Christus azon az étzakán, mellyen el-árukták, kezébe vévő a' Kenyeret, meg-áldá, meg-szegé, és az ő Tanítványinak adá, ezt mondván: *Vegyétek, egyétek, ez az én testem, ki ti érettetek adatik, ezt tselekedgyétek az én emlékezetemre:*

Hasonlatos-képpen minek uránna vatsorált, vévő a' Pohárt, és hálákac adván ő nékiek adá, ezt mondván: *Igyatok ebből mindnyájan, E' Pohár új*
D *Tef.*

Testamentom az én véremben, ki ti éret-
setek és sokakért ki-onnatik bűnöknek bo-
tsánattýára, ezt tselekedgyétek valame-
nyiszor ivándgyátok az én emlékeze-
semre.

Kérdés.

Hány dolog kívántatik
hát e' Szentséghez?

Felelet.

Három: tudni illik, először Ke-
nyér és Bor. Másodszor a' Christus.
nak Igéje avagy szerzése. Harmad-
szor az meg-áldattatott kenyér és bor
által a' Christus valóságostételével és
vérével való élés.

Kérdés.

Mitsoda él méltán e' Szent-
ségel?

Felelet.

Felelet.

A' ki az ő bűneit meg-isméri, és
azokrul vallást tést, és hiszen
ezeknek az Igéknek: Erettetek ada-
tott és onnatott bűnöknek bostánattýára.

Kérdés.

Szükség-é hát vallást ten-
ni annak az ő bűneiről, a' ki
ez Szentségel akar élni?

Felelet.

Igen-is szükség.

Kérdés.

Mitsoda a' Vallástétel?

Felelet.

A' Vallástétel az, mellyel az em-
ber nem csak az ő meg-tselekedete
bűneit, de még az ő természetének

D.

1000.

zomlott állapotját-is meg-isméri
igazán az Istennek törvényéből, és
mind azokról vallástétlen, vagy az
ő felebarátja előtt avagy az Egy-
házi szolga előtt, azoknak meg-bo-
tsánattyaat kérvén.

Kérdés.

Mit használ a' vallástétel?

Felelet.

Használ arra, hogy abból bűneink
botsánattyaat vegyük, mellyet az
Egyházi szolga ingyen hirdet miné-
künk, a' Christus Jesusban való his-
tál, az oldozatban.

Kérdés.

Mit soda az Oldozat?

Felelet.

A' bű

**A' bűnöknek a' Christus Jesusért
ingyen való meg-botsátásának ör-
vendetes hirdetése.**

Kérdés.

**Mi haszna és mi ereje va-
gyon az oldozatnak?**

Felelet.

Hogy bizonytságot tégyen arról,
hogy mindeneknek, valakik az *Evan-
gelium* örvendetes izenetinek hisz-
nek, bűnök meg-botsátatik. Viszon-
tag az hitetleneknek meg-tartatik.
Továbbá, hogy a' nagy Ur Isten, az
el estekhez engedelmes legyen, és ha
poenitentiát tartnak, kegyelmében
bé-fogadgya.

Kérdés.

Dz

Va-

Vagyon-e mind ezeken
kívül valami több, a' kire
meltó a' kisdedekeket idején
meg-tanítani?

Felelet.

Vagyon: Mert méltó meg-tani-
tani azokat, Reggeli és Estvéli Kö-
nyörgésre és Hála-adásra: Így, Etel
előtt és utánna való Könyörgésre és
Hála-adásra is.

Kérdés.

Mint kell Reggel imád-
kozni?

Felelet.

Reggel mikor fel. kélsz leg először
mond el im ez Igéket: Atyának, és
Fiúnak, és Szent Lélek Istennek ne-
vében

vében. Ez után a' Mi. Atyánkat, és
ért az hála-adó Imádságot.

HAlákat adok tenéked én men-
yei szent Atyám, a' Jésus Chri-
stusnak a' te szerelmes szent Fiadnak
általá, hogy engemet ez éjél, min-
den kártul és veszedelemtül meg-ol-
talmaztál, Es kérlek tégedet, hogy
ez napon is oltalmazz-meg minden
bűntül, és veszedelemtül, hogy te-
néked minden melekedetim és tel-
lyes életem kedves lehessen. Mert én
én magamat, testemet, lelkemet, és
mindenemet, a' te szent kezeidben
bíránlom, a' te szent Angyalo! légyen
én velem, hogy az ördög semmi ha-
talmat én rajtam ne vehessen.

Kérdés.

Estve penig mint kell
imádkozni?

Felelet.

Estve mikor le-akar sz fekünni is-
még el-mondgyad amaz igéket: A-
tyának, Fiúnak, és szent Lélek Isten-
nek nevében. Ezek után mond a' mi
Atyánkat és im ez hálá-adó könyör-
gést:

HAlákat adok tenéked én men-
nyei szent Atyám, a' Jesus Chri-
stusnak a' te szerelmes szent Fiadnak
általá, hogy engemet e' mái napon
ingyen való irgalmaságodból és jó-
váltodból meg-oltalmaztál. Eskér-
lek tégedet, hogy nékem minden bü-
nei

neimet, mellyeket tselekedtem, s'
mellyekkel meg bántottalak, meg-
bocsásd, és engemet ez éjel kegyes ir-
galmaságodból meg tarts. Mert én,
én magamat, testemet, lelkemet, és
mindenemet a' te szent kezeidben
ajánlom, a' te szent Angyalod lé-
gyen én velem, hogy az ördögnek
semmi birodalma rajtam ne lehessen.
Amen.

Kérdés.

S' hát étel előtt mint kell
imádkozni?

Felelet.

Étel előtt im ez igéket kell először
mondani a' szent Dávid Soltárá-
ból:

D s.

Mint:

Mindeneknek szemei te reád néz-
nek Ur Isten, és te adsz azoknak
éledelt alkalmas időben, meg-
nyitod a' te kezeidet, és bé-töltesz
minden élő állatokat a' te szent áldá-
soddal.

Ez után a' mi Atyánkat, és végre
im ez imádságot mondgyad:

UR Isten mi mennyei Izerelmes
szent Atyánk, áldgy-meg min-
ket, és ezeket az éledeleket, mellye-
ket a' te bőséges jó voltodból cven-
dők, és ivandók vagyunk, a' mi U-
runk Jhesus Christusnak általa, Amen.

Ezt-is mond hatod ez után: Ur
Isten, mi mennyei Királyunk, mi
mindnyájan, kik egyenlő-képpen
fiad

fiad vagyunk, kérünk téged tiszta
szüdből, elegíts-meg minket jó ked-
vedből, nyisd-meg gazdag bű kezei-
det, bűntől, sziggyen vallástól ment-
meg-minket. Adgy nekünk békesé-
get, s' egyenességet, szűk és drága
időkről oltalmaz meg minket, hogy
mi ezekkel boldogul élhesünk, és
országodnak örökös lehessünk. Eze-
ket a' ki Christus Jhesus nevében ki-
vánnya, tiszta szüdből mondgya, A-
men!

Kérdés.

Etel után penig mint kell
imádkozni?

Felelet.

Etel után ezeket mondgyad az
igéket, még-is Dávid Soltárabul:

Ad-

Adgyatok hálák az Urnak mert jó, és az ő irgalmasága örökké megmaradandó, ki ad eledelt minden testnek, ki megadgya a' barmoknak az ő eledeleket, és az hollófiaknak, őtet segítségül hívóknak, ki nem gyönyörködik valamelly lónak erősségében, sem nem kedveskedik a' férfiúnak erős száraiban, de gyönyörködik az Ur azokban a' kik őtet félik, és az ő irgalmaságát remélik, Amen.

Ezek után a' mi Atyánkat és im ez hálá adó Imádságod mondgyad:

Halákat adunk tenéked Ur Isten mi mennyei szerelmes szent Atyánk, a' mi Urunk Jesus Christusnak
általá

általá, minden te jó tereményidért, ki élz és uralkodol mind örökkön örökké, Amen.

Kérdés.

Szükség-e így a' Catechismusnak minden részecit tudni a' Keresztény embernek?

Felelet.

Igen is szükség: Mert a' ki a' tiz parantsolator, az Hítnek vallását, az Urul tanult Imádságot a' Mi Atyánkat, nem tudángya. A' keresztség-ről, az Ur Vatsorájáról, és az Oldozatrul, jó értelemben nints, az, ha ideje meg vagyon a' Keresztyének közibe nem méltó, hogy számlál-tassék,

assék, sem az Ur Vátsorájának részeltetésére bocsáttassék.

Kérdés.

No mond-meg azt már
usölszor, mi haszna vagyon
a' Catechismusnak?

Felelet.

Haszna a' Catechismusnak ez,
hogy abból a' Keresztényi tudománynak Summáját meg-tanuljuk: Ezt jól meg-tanulván, és elszűnkben tartván, a' szent Írást inkább meg-ért-hessük, a' Christusban való igaz hitben gyarapodgyunk, és az ő szent halálának érdeméhez ragaszkodgyunk, hogy az által az örök életnek örökségét meg-nyerhessük, a' mellyben

ben tégyen részesekké minden hív Keresztényeket, s' minket is az Atya Ur Isten, az ő szent Fiának érdeméért, Amen.

Következnek

Egynehány szép ahítatos Imádságok
néhány utánnok lév ő regveli és estveli a' más
egyéb szép Énekekkel.

*Mikor Templomba menendész térdre
esvén magadért, és az egész Keresztény
gyülekezetért így imádkozzál.*

O H Ieregeknek Istene, én Királyom és én Istenem! ki nem gyönyörködöl az hírelenségben, és kinek szemei előtt az fölsualkodott kevélyek meg nem állhatnak, mivel hogy minden gonosz tévőket, álnok és vér szomjuhozó embereket gyűlölsz, és azokat, az kik hazugságot szólnak el-vezírtet: En te szegény méltatlan-alázatos és bűnös szolgád (szolgálad) a te irgal-

irgalmasságodnak gyűzságában híván, bé jő-
tem ezen Imádságnak házában, alázatosan imád-
ván tégedet ez te szent Templomban. Vedd-bé
füleidben Uram az én beszédimet, és érts-meg az
én gondolatimat, figyelmezzél az én te hozzád
való kiáltásomnak és fohászkodásomnak szavára,
és kegyelmessen halgass-meg az én imádságomat:
Mivel hogy én egyedül csak tenéked könyörgök,
és Isteni segítségedet sejemre várván, minden egyéb
dolgaim előtt, ez regveli (estvéli) időn, én maga-
mat te elődben készítettem és imé elődben állot-
tam.

Igazgass én Uram Istenem engemet a' te szent
Lelkeddel az te útaidban, és tarts-meg a' meg-
ismért Evangéliumi igazságban mind végig. Indíts
fő az kegyes és tiszta életnek követésére, hogy se
beszédemmel se tselekedetemmel senkit meg ne
botránkoztassak. Minden titkos és nyilván való
bűnemet, mellyekkel te szent Felségedet ez ideig
meg bántottam, kegyelmessen bocsáss-meg, és ez
világnak a' testnek és az ördögnek bűnre indító
mindenféle kísérteti ellen mennyei segítségeddel
végy környül, és minden esettől s' ellenségem ere-
jétől őrizz és oltalmazz.

Ta

Tedd haszontalanná könyörületességned Isten-
mind azoknak tanácsokat valakik az te szent Fiad-
nak a' Christus Jესusnak dicsőséget, és a' te sere-
gedet rontani igyekeznek, ronts-meg az ő erejeket
és szégyeníts-meg mind őket. Hogy az te hived.
kik igaz hitökkel és tellyes reménségekkel egyedül
csak te hozzád ragaszkodnak, a' te jó akaratoddal
és jó vóltoddal környül vétetvén állandó örömmel
meg-vigasztaltassanak, a' te szent Fiadnak a' má
Uram Jესus Christusnak általa, Amen.

Boldog ki-mulásért való Imádság.

KEgyes és irgalmas Isten, életünknek és halá-
lunk Ura, kinél tudva vannak a' mi életünk-
nek napjai, mellyek hamar el-múlnak mint
az árnyék és mi minnyájan mint az le-szakasztott
virág meg-száradnak földé és porrá leszünk. Az te
szerelmes szent Fiadnak az Ur Jესus Christusnak
keserves kín-szenvedéséit és haláláért könyör-
gők te szent Főlségednek, adgy olly Lelki vigas-
got az én szívemben, hogy meg-ismervén életem-
nek változó forsát szüntelen eszemben forgassam
az én ki-mulásomnak napját és néked igazán szol-
gálván úgy készüllyek halálomhoz, hogy minden
órában

orában készen és vigan várjam el-válásomat és ez világi nyomorúságokból való ki-szabadulásomat. Tarts-meg én Istenem, a' te szent Fiadnak drágalátos véréjért az igaz hűtöt bennem mind végig, erősítsd az én gyarloságomat most és minden időben, de leg kiváltképpen halálom oráján, hogy az testi fájdalmak és rettegetések, s' az ördög álnoksága el ne szakaszon engen te tőled, kétségben esésre, káromlásra és egyéb gonoszra ne vigyen. Esmikor minden ez világi segítségűl el-hagyatom, mikor erőm el-szakaszkodik, el ne hadgy Uram engem, hanem légy segítségel, őriz és takargás Atyai kegyelmességgeddel.

Olthatmaz-meg Uram engem véletlen és hirtelen haláltul, az te véghetetlen irgalmasságodért adgy időt nekem, hogy halálom előtt igaz penitencia által bűneimből ki tisztullyak, az én Idvőzőm drágalátos szent testében és vérében részesüllyek, és halálom oráján csendesz és békeséges Leiki isméréttel, szent kezeidben ajánlván lelke-met, juthassak-bé az örök boldogságban. Ugyan azon mi Urunk Jesus Christusnak keserves halála által, Amen.

Bűn-

*Bűnbotsánatért és az Boldogságnak meg-
nyeréseért való Imádság.*

OH emberi nemzetért meg-feszítettett Uram Jesus Christusom élő Istennek szent Fia, könyörgök tenéked a' te szent sebeidért, hogy meg-gyógyítsad az én lelkemnek sebeit, őrizz-meg ez éjjel és életemnek minden napján, minden te ellened való tselekedetektől lelki és testi veszedelmektől: Őrizz-meg engemet mindenható Ur Isten, véletlen és hirtelen haláltul kárhozattul és az Pokolnak rettenetes kinnyátul.

Kegyelmes Ur Isten, adgy énnékem igaz hitből való értelmet, hogy gondolhassam és tselekedhessem azokat, a' kik tenéked nem tetzenek azokat el-távoztasd én tőlem, hogy kine rekesztessék az te nagy dicsőségednek látásából. Oh kegyes és irgalmas Ur Isten, kinek irgalmassága mindeneknek fölötté vagyon, a' te keserves halálodért és szent sebeidért, véred ki ontásaért, engedgy énnékem nagy boldogul ez világból ki mulnom, és az te nagy vatsorádban részesülnöm, hogy erős hűtöl, jó reménységel és nagy örömmel te hozzád mehessék és a' te színed előtt kegyelmet lölhessék, és örökön örökké a' te dicsőségedben élhessék, Amen.

Hála-adó Enek.

Ditsirjed áldgyad én lelkem, az Ur Istent mindnekben: szép ének szóval szád zengjen, valamid élhet ez földön, reménséged emberekben semminémű rendben ne legyen bőszenben, örösbén, sem fejedelmekben, mert nints idvösség ezekben, hanem csak Istenben, azért bizzál felségében, hogy élhess mennyekben.

Lelkünk ki m-ünk testünkben, ki adatott volt mennyekből: testünk vétetett ez földből, az hová tér erőtlennül, gondolattya is ezekről, el-vész mindeneftől, de boldogság csak Istentől, következik menyből, a' Jákobnak Istenétől, mi reménségünk-től, mert meny, föld, renger, és minden teremtetett attól.

Az igazságot ki meg őrzi, és örökké őregbiti: bőszsű-állokat meg-róri, a' szegényeket segiti, az éhezőket élreti, foglyokat meg-menti, vakok szemét fel-épiti, a' bennát fel-emeli, az igazakat szecsi.

őri, a' jövevényt őrzi, árvát özvegyet fel-vézi, a' bűnöst téríti.

Uralkodik az Ur Isten, mind örökké felségében: hatalmas tselekedetiben, Sionon kegyelmességben, minden rendbéli nepekben, és nemzet-ségekben, azért mi ditsirjuk szépen, őtet énekünkben, légy áldott Atya Ur Isten, tarts-meg mind végig az hitben, szent Lélek Ur Isten.

Oh szent Háromság egy Isten, hálád adok néked ezen: hogy vöttél ismeretedben, bé-számláltál sereggedben, bé-irtál élő könyvedben, híveid köziben, ne hadgy kételkednünk ebben, tarts-meg reménségben, nagy hatra az ítéletben, álhassunk előnkben, hogy a' jövendő életben, ditsirhessünk menyben, Amen.

Hajnali Enek.

Iesus Christus szép fényes hajnal, ki fel-támadt új világgal, és meg-áldasz minden jókkal.

Te vagy nekünk egy reménségünk, Isten előtt Prokátorunk, szép koronánk ékessegünk.

Világosítsd a' mi szívünket, ismerhessünk-meg tégedet, tanulhassuk szent Igidet.

Az ördögnek tsalárdágátul, lelki, testi nyavalyátul, őriz hamis tulo nánytul.

Az Atyával és Szent Lélekkel, hogy tégedet
tisztaszíve, mind örökké áldgyunk, Amen.

MAS, Reggeli ének.

MEnnyi Atyánk Ur Isten, hálát adunk néked
ezen, hogy ez éjelen egészségben meg-tartottál
békességben.

Ördög ellen hatalmaddal, oltalmaztál Angya-
liddal, velünk voltál jó-vóltoddal, mi aluttunk, s' te
vigyáztál.

Gonosz ember szándékátul, az ördögnek tagjai-
tul, tolvajoktól és lopóktól, meg-őriztél mind-
ezektől.

Mi lelkünket csendességben, tartottad te job ke-
zedben, nem engedted rettegetben, ördögnek ki-
sirtetiben.

Testünket-is békességben, meg-őrizted egészség-
ben, az éjelen sötétségben, velünk voltál minde-
nekben.

Kérünk még-is mint Atyánkat, tekintsed-meg
szádat, áld-meg minden dolgainkat, téged szolgál-
junk Urunkat.

Szent Igidet tanulhassuk, magunkat ahoz szab-
gassuk, szegényeket táplálgassunk, mindenekkel jól
tehetsünk.

Bűn

Bűntől magunkat ógassuk, szentül jámborul él-
hetsünk, téged mindenben félhessünk, ördögnek
nem engedhessünk.

Mint a' fényes Napra nézünk, akaratodra úgy
nezzünk, tégedet el ne felejtsünk, mindenben tőled
fűghessünk.

Ezeket add-meg Christusért, a' te szerelmes
Fiadért, mi meg-váltó edgy Urunkért, légy kegyel-
mes Atyánk ezért.

Estvéli Ditsiretek.

Christus ki vagy nap és világ, minket sötét-
ségben ne hadgy, igaz világosság te vagy, kár-
hozatra mennünk ne hadgy, kárhozatra men-
nünk ne hadgy.

Téged kérünk Szent Ur Isten, oltalmazz minket
ez éjelen, nyugodalmunk benned legyen, a' mi lel-
künk el ne vesszen, a' mi lel:

Nehéz álm el ne nyomjon, az ellenség meg ne
tsalljon, testünk hozzá ne hajoljon, és haragod-
ban ne hozzon, és haragod:

Mi szemeink ha alusznak, szívünk reád vigyáz-
zanak, te hatalmadnak ereje, legyen hívőknek ör-
zöje, legyen:

E 4

E 5

Ur Isten hozzád kiáltunk, légy kegyelmes gond-
viselőnk, őrizz-meg ellenfeginktől, ördögnek ts-
lárdtságától, ördög:

Parantsollyad Angyalidnak, hogy minket meg-
őrizzenek, a' mi gonosz ellenfegünk, hogy távol
járjon mi tőlünk, hogy:

Emlekezzél-meg mi rólunk, jól tudod melly
gyarlók vagyunk, kiket véreddel meg-váltál, Ur
Isten kérünk nehadgy-el, Ur Isten:

Ditsőfleg legyen Atyának, ő szent Fiának Chri-
stusnak, szent Lélekkel egyetemben, örökkön ö-
rökké, Amen.

Más.

H Alád adok néked menybéli Isten, szent Fiad-
nak a' Christusnak nevében, hogy engemet
ez napon meg-őriztél, minden veszedelem-
től meg-mentettél, botsáds-meg kérlek minden
bűneimet, és ez éjel-is őrizz-meg engem.

Mert Uram én-te kezeden ajánlom, mind te-
nem-lelkem és minden jószágom, a' te szent Agya-
lod legyen én velem, és soha ol ne távozzék én tő-
lem, hogy a' tsalárd ördögnek semmi-képpen raj-
tam semmi hatalma ne lehessen.

Etel

Etel előtt való Ditsiretek.

H Ozzád kiáltásunkat halgáds meg Ur Isten,
szorgalmatosságunkat kissebíts szívedben,
add meg mi kenyérünket, táplállyad éle-
tünket, szenteld meg lelkünket.

Add meg életünket, mint ajándékodat; Tarts-
meg egéfflegünket, kerünk mint Urunkat, hogy
néked szolgálhassunk, tiszteünkben el-járhassunk,
jóknak használhassunk.

Mutasd hozzánk kedvedet, irgalmasságodból:
A' szegény éhezőket éltesd jóvóltodból, hogy di-
tsirhesünk téged, minden jót várunk tőled, hála-
adván néked.

Más.

M I Atyánk, oh kegyes Isten, ki vagy a' magas
mennyeekben, szenteltesd Neved szível:
A' te országod jöjön-el, te akaratod meg-
legyen, e' földön miképpen menyben.

Mindennapi kenyérünket; Add meg. botsáds-
meg vétünk, A' mint mi-is meg botsátunk,
azoknak kitől bántatunk, és ne vigy a' kísértetben,
de szabadíts gonosz ellen.

Mert tiéd Uram az Ország, Tiéd minden hatal-
madság

mafság, meg adhatz azért minékünk, mindent, a'
mit tőled kérünk, Tied a' ditsőség, Amen, most
és örökké ugy légyen.

*MAS. Etel után való Hála-
adás.*

ADgyunk hálát az Urnak mert érdemli, mert
minden gazdagságát velünk közli

Es mint bő irgalmu kegyelmes Atya, fiait
testben, lelkiben meg-áldgya.

Enekellyünk ennek egy akarattal, ditsőség Atya
Isten szent Fiaddal.

Ki ételt adtz alkalmas idöben, meg-ruháztál
mezitelenységünkben.

Adgyad hogy tégedet meg-ismérhesünk, szent
Fiad által téged meg-nyerhesünk.

Hogy szent Igéd hirdettesék közöttünk, hogy
éhel meg ne halljon a' mi lelkünk.

Hálát adunk ezekért mint Atyánknak, Jesus
Christusnak mi Közben-járónknak.

Szent Lélek Istennel egyenlő-képpen, ki minket
vigasztalljon, mondgyuk, Amen.

Ms

Az Anyaszentegyház Eneke.

OH Ur Isten tekints reánk, magas menyhöl
néz mi reánk, es könyörül te népeden, nyo-
morúlt Keresztényiden, mert el-fogytak a' te szent-
tid, meg-alutt földön az igaz hit, minden emberek
fiai közt.

Nem hisznek te szent Igédnek, hazugság kell
tsak kedveknek, a' mit talált az ő fejek, azzal tége-
det tisztelnek de hamisság az ő dolgok, hazugság
ő találmányok, nem kedvelek néked azok.

Veszed el Isten ezeket, ronts-meg ő tisztele-
teket, kik kevélyen azt kiáltják, bátorsággal né-
künk mondgyák: Nintsen Istentek rinétek, el
kell majdan mind vesznetek, ki oltalmaz-meg ti-
teket?

Azért így szól az Ur Isten: fel-támadnom
szükség nékem, hogy meg rontsam ő fejeket, meg-
szabadítsam népemet, mert látom nyomoruságát,
hallottam fohászkodását, meg-állom néki bosz-
szúját.

Nem hagyom az én igyemet, el-oltanyi sem
nevemet, de meg-tartom én házamban, és válasz-
tott Templomomban, hogy meg-szentelje szent-
tellye

tellye szektimet, gerjeszse nékik szíveket, biztassa az ő lelkeket.

Az Istennek szent Igéje, tiszta minden ő beszéde, mint a' próbáltatot ezüst, hétszer meg-öntetett ezüst, mert ennek az ő ereje, vagy a' kísértetekben, keresztnék viselésén.

Te vagy Ur Isten oltalmok, hatalmas erős gyámolok, a' te hű tanítóidnak, szőlődben plántálóidnak, te vagy őrzője népednek, kegyes oltalma híveidnek, paísa te szent igédnek.

Azért néked mi most adunk nagy hálákat, és ezt mondgyünk: Ditsértefel Atya Isten, szent Fiaddal egyetemben, vigasztalo szent Lélekkel, nekünk édes vendégünkkel, örökké nagy ditsőségel.

Más.

NEked menybéli Királyunk, ki vagy az mi oltalmunk, nyavalyáinkat jelentyűk, mellyekkel kéferterünk: Mert nints kívül segésegget, szabadulást könnyeséget, nyernénk, hanem csak tőled.

Az kik tégedet tisztelnek, és csak te benned hisznek, ez világ im azok eilen, fel indult nagy hirtelen; esuffsággal rút szidalommal, üldözvén nagy hatalommal kergetis' ronnya őket.

Vesze-

Veszedelemre keresik, azokat kik hirdetik, idvősséges szent igédet, és a' te kegyelmedet, a' te néped ellenségi, híveidnek gyűlöloi, rutul kegyetlenkednek.

Te Templomid már pusztulnak, szolgálai huroztatnak, sir, kesereg a' te néped hozzád kiált szeregéd: Tekints alá a' mennyegből, a' te Királyi székedből, oh kegyelmes Istenünk!

Szánd meg az nyomorultakat, özvegyeket árvákat, szűzeket és kisdedeket, minden te hívedet: Lásd nagy nyomoruságunkat, halgass meg kiáltásunkat, siess segedelmeddel.

Jövel oh hatalmas Isten, ne hadgy-el ez inségben, végy környül te oltalmaddal, és szabadításoddal, bátoríts minket hitünkben, hogy ne esünk tévelygésben, adgy idvősséget, Amen.

Más XCIV. Soltar.

OM erős beszédű allo Isten, ki bűnünkért büntetz erőssen! Jelents meg már hatalmadat, mint e' világnak bírása, támadgy-fel add meg valoba, a' kevélyeknek jutalmát.

Miglen marad ez büntetetlen, mig fuvalkodnak hal kemélyen, a' gonosz istentelenek? míg élnek ily

illy vigassággal, és az ő gonofságokkal, vallyon meddig ditsekednek?

Utam a' te népedet rontják, öröksegedet sa-nyargattyák, minden irgalmaság nélkül, özvegyet árát meg-ölnek, szegény jövevényt el-vefatnak, még ezt mondják szemtelenül.

Az Isten e' dolgot nem láttya, a' Jákob Istene nem tudja, a' miket műszerzünk mostan, én tsu-dállok ti rajtatok, hogy illy oktalank vadtok, hán-nyátok meg magatokban.

A' ki a' fület teremtetten, és a' látó szemet szer-zette, hogy nem látna sem hallana, a' pogányok büntetője, egyebet hogy ne büntetne, ki mátt ta-nit' hogy ne tudná?

Az Isten minden szivnek titkát, jól tudja min-den gondolattját, hogy semmire kellők láttya, böl-
dog a' kit te igazgatsz, és törvényedre tanítasz, és
kinek vagy oktatója.

Hogy ha gonoszul léfzen, dolga és érkezik há-
borúsága, mindent el-szenved tsendesen, miglen
az istentelenek, vermet koporsót készitnek, hol
örömlőkben vég léfzen.

Mert nem hadgya Isten ő népét, és nem felejtí
örökseget, sőt vagyon rájok nagy gondgya, és mi-
dön

dön ideje el-jő, mindent igazán itélő, és a' hiveket
meg-tartya.

Ki ment a' gonosztul meg engem, és kirámad-
tel én mellettem, e' gonosz tévő nép ellen? Ha
Isten nem őrzőt volna, már régen meg-hóltam
volna, és most fekünném a' sírben.

Midőn mondom: im-él kell élnem, leg ottan
meg-segitesz engem, te nagy irgalmaságodbol,
mikor nagy bánatban volnék, és szivemben keser-
genék meg-vigasztalál azontol.

Itéledhez hogy ferhetne, az istentelenek tör-
vénye, kit jót hamisra forditnak? nagy sereggel
őszve gyölnek, hogy az igazat meg-öllyék, és ár-
tatlan vért ontanak.

De én tsak az Istenben bízom, ő énnékem erős
kő-várom, és ezeket meg-bünteti, az ő számtalan
bűnökért, és gonosz teteményekért, az Isten őket
el-vefzi.

M A S.

MI kegyes Atyánk böltsésegnek Ura, és min-
deneknek nagy bölts tanítója, a' kinek nem
vagy te igazgatója, nincs oktatója.

Mi te fiad tudatlanságunkban, gyermeklégünk-
ben és iffiúságunkban, néked könyörgünk mi tanu-
ságunkban, imádságunkban. Vi-

Világosíts-meg goromba elménket, tanúságinkban te vezérly bennünket, a' tudományra gerjezd-fel szívünket, és mi lelkünket.

Örizz-meg minket fajtalan erköltsűl, minden naponként fertelmes beszédűl, Istenből utált gonost részegségtől, éktelenfégtől.

Adgy jó tanító Mestereket nekünk, adgy bőltsefegget ő általok nekünk, adgy jó erköltsőt, értelmes minékünk, mi jó Istenünk.

Hogy jövőndőre mi fel nevedvén, téged ditsírjunk mindenkor tisztelvén, fel-magasztallyunk nagy jámborúl élven, néked engedvén.

Hogy szolgálhasunk te Szentegyházadnak, és használhasunk felebarátinknak, de kiváltképpen atyánknak, anyánknak, édes hazánknek.

Annak utánna a' mi házainkat, tudgyuk birnia mi-is mi magunkat, tudgyuk nevelni a' mi magzatinkat, és szolgáljinkat.

Hogy holtunk után a' nagy Oskolában, szent Háromságnak ő tanításában, az Angyaloknak szép sarsaságában, tanuljunk jobban.

Ditsőfleg néked kegyes Aya Isten, és uralkodó Aldott Fiu Isten, te vigasztalo Sz. Lélek Ur Isten, adgy-meg hitünkben.

V E G E

esset, vel fuisset. Mikor viaskod-

Edyž dno bogowano bylo.

Futurum.

erit, vel fuerit. Mikor viaskodtatik
præsens, & imperfectum.

kodtatni, Bogowati.

erfectum, & plus quàm
perfectum,

vel fuisse. Hogy viaskodtatott,
tyti.

Futurum.

viaskodandani, vel hogy viaskod-
d bogi wygiti.

R U-

se Passivi
servio: ne

Com
tum Acti
bet, præc
quæ tem
Experior,
præsens,
re action
Depor
Activi, v
quor, utot

DE VA
Inchoa
linchoa
tendente
fio. Frigese